

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів і економіки природокористування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-
педагогічної, методичної та
виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк
«___»_____ 2019р.

06-03-37

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline
Фінанси, гроші та кредит
Finance, money and credit

Спеціальність:

071 Облік і оподаткування

073 Менеджмент

075 Маркетинг

076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

051 Економіка

292 Міжнародні економічні відносини

281 Публічне управління та адміністрування

Specialty:

071 Accounting, Auditing and Taxation

073 Management

075 Marketing

076 Economics of Enterprise, Trade and Exchange Activities

051 Economics

292 International Economic Relations

281 Public administration

Рівне – 2019

Робоча програма «Фінанси, гроші та кредит» для студентів, які навчаються за спеціальностями: 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 051 Економіка, 292 Міжнародні економічні відносини, 281 Публічне управління та адміністрування – Рівне: НУВГП, 2019. – 14 с.

Розробник: Мельник Л. В., к. е. н., завідувач кафедри фінансів і економіки природокористування

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів і економіки природокористування

Протокол від «31» серпня 2019 року №1

Завідувач кафедри _____ (Л.В. Мельник)

Схвалено науково-методичною радою ННІЕМ

Протокол від «___» _____ 2019 року № ___

Голова НМР ННІЕМ _____ (Н.Е. Ковшун)

© Мельник Л.В., 2019 рік

© НУВГП, 2019 рік

Вступ Анотація

Програма вивчення дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» складена відповідно до нормативної частини освітньо-професійної програми підготовки фахівців бакалаврського рівня вищої освіти спеціальностей: 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 051 Економіка, 292 Міжнародні економічні відносини, 281 Публічне управління та адміністрування

Предметом вивчення навчальної дисципліни є економічні відносини з приводу організації фінансово – кредитного ринку в країні.

Вивчення дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» базується на знаннях, отриманих з таких навчальних дисциплін, як «Вступ до спеціальності», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», а отримані знання будуть використовуватись у подальшому при вивченні дисципліни «Діяльність фінансово-кредитних установ», написанні бакалаврської дипломної роботи.

Ключові слова: фінанси, гроші, грошовий ринок, фінансово – кредитний ринок, фінансова система, грошова система.

Abstract

The program of studying the discipline «Finance, Money and Credit» is made in accordance with the normative part of the educational and professional program of preparation of specialists of the bachelor level of higher education, specialty: 071 «Accounting, Auditing and Taxation», 073 «Management», 075 «Marketing», 076 «Economics of Enterprise, Trade and Exchange Activities», 051 «Economics», 292 «International Economic Relations», 281 «Public administration».

The subject of the study of academic discipline is economic relations in relation to the organization of the financial and credit market in the country.

The study of the discipline «Finance, Money and Credit» is based on knowledge gained from such disciplines as «Introduction to the specialty», «Microeconomics», «Macroeconomics», and the knowledge gained will be used in the study of the discipline «Financial and credit activities institutions», writing a bachelor's thesis.

Key words: finance, money, money market, financial and credit market, financial system, money system.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		ДФН	ЗФН
Кількість кредитів -4	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» 05 «Соціальні та поведінкові науки» 28 Публічне управління та адміністрування	Нормативна	
	Спеціальності: 071 Облік і оподаткування, 073 Менеджмент, 75 Маркетинг,		
Модулів-1	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, 051 Економіка, 292 Міжнародні економічні відносини, 281 Публічне управління та адміністрування	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	3-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		3-й	4-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –3 самостійної роботи студентів – 5	Рівень вищої освіти: Бакалаврський	22 год.	6 год
		Практичні	
		20 год.	6 год
		Самостійна робота	
		78 год.	108 год
		Форма контролю	
		іспит	іспит

Примітки: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить :
 для денної форми навчання - 35 % до 65 %
 для заочної форми навчання – 10 % до 90 %.

2. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінанси, гроші та

кредит» є формування системи знань про сутність і зміст фінансів, засвоєння закономірностей функціонування грошового ринку та фінансово-кредитної системи.

2.2. Після вивчення даного курсу студенти повинні **знати**:

- структуру фінансової та грошової систем;
- принципи бюджетного устрою;
- основи функціонування та структуру фінансового ринку;
- сутність, функції та роль грошей в економіці;
- структуру кредитної системи.

2.3. Після вивчення даного курсу студенти повинні **вміти**:

- визначати величину централізованих та децентралізованих ресурсів,
- оцінювати дохідність цінних паперів,
- обчислювати величину необхідної грошової маси;
- визначати розмір кредитного потенціалу банку та банківської системи;
- визначати вартість грошей у часі.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» є формування цілісної системи знань про сутність фінансів і форми грошей; вивчення теоретичних засад формування та функціонування окремих сфер і ланок фінансових відносин та грошового обороту; формування вмінь творчого вирішення проблем грошового та фінансового ринків, забезпечення фінансовими та кредитними ресурсами.

3. Програма навчальної дисципліни Модуль 1

Змістовий модуль 1. Фінанси та фінансова система

Тема 1. Сутність фінансів та їх роль у суспільстві.

Сутність фінансів. Функції фінансів. Моделі фінансових відносин. Фінансово-кредитний механізм. Фінансова політика.

Тема 2. Фінансова система

Поняття фінансової системи. Структура фінансової системи. Централізовані фінанси. Децентралізовані фінанси. Управління фінансовою системою.

Тема 3. Бюджетна система і бюджетний устрій

Сутність бюджету та бюджетних відносин. Структура бюджетної системи України. Етапи бюджетного процесу. Бюджетне регулювання. Бюджетне планування. Система місцевих бюджетів. Бюджетний дефіцит.

Тема 4. Фінансовий ринок та його структура

Сутність і значення фінансового ринку. Структура фінансового ринку. Класифікація фінансових ринків. Фінансові активи. Основи функціонування фондового ринку. Інфраструктура фондового ринку. Державне регулювання фондового ринку.

Змістовий модуль 2. Гроші, грошовий оборот та кредитна система

Тема 5. Сучасні гроші: суть, функції та роль в економіці

Характеристика сучасних засобів платежу. Функції грошей. Грошова маса. Грошові агрегати. Швидкість обігу. Закон грошового обігу. Причини інфляції та її економічні і соціальні наслідки.

Тема 6. Грошовий ринок

Поняття грошового ринку. Інституційна модель грошового ринку. Структура грошового ринку. Пропозиція грошей. Попит на гроші. Грошова база. Мультиплікатор поточних рахунків. Грошовий мультиплікатор. Процент, як ціна грошей.

Тема 7. Гроші у світовій економіці

Сутність та види валют. Сутність валютних відносин. Конвертованість валют. Валютний курс. Валютні операції. Валютний ринок. Валютне регулювання та валютна політика.

Тема 8. Кредитна система України

Структура кредитної системи України. Банківська система. Правові основи функціонування НБУ. Основи організації та специфіка діяльності комерційних банків. Види комерційних банків. Небанківські фінансово – кредитні інститути.

4. Структура навчальної дисципліни
4.1. Для студентів денної форми навчання

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	усього, год	в т.ч.			
			лекції	практичні	самостійна робота	індивідуальна робота
Модуль 1.						
Змістовний модуль 1. Фінанси та фінансова система						
1	Сутність фінансів та їх роль у суспільстві.	14	2	2	10	-
2	Фінансова система	16	4	2	10	-
3	Бюджетна система і бюджетний устрій	18	4	4	10	-
4	Фінансовий ринок та його структура	13	2	2	9	-
	Разом за змістовим модулем 1	61	12	10	39	-
Змістовий модуль 2. Гроші, грошовий оборот та кредитна система						
5	Сучасні гроші: суть, функції та роль в економіці	13	2	2	9	-
6	Грошовий ринок	16	2	4	10	-
7	Гроші у світовій економіці	14	2	2	10	-
8	Кредитна система України	16	4	2	10	-
	Разом за змістовим модулем 2	59	10	10	39	-
	Всього	120	22	20	78	-

4.2. Для студентів заочної форми навчання

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	усього, год	в т.ч.			
			лекції	практичні	самостійна робота	індивідуальна робота
Модуль 1.						
Змістовний модуль 1. Фінанси та фінансова система						
1	Сутність фінансів та їх	14	1	-	13	-

	роль у суспільстві.					
2	Фінансова система	16	1	1	14	-
3	Бюджетна система і бюджетний устрій	15	1	1	13	-
4	Фінансовий ринок та його структура	15	-	1	14	-
	Разом за змістовим модулем1	60	3	3	54	-
Змістовий модуль 2. Гроші, грошовий оборот та кредитна система						
5	Сучасні гроші: суть, функції та роль в економіці	14	1	-	13	-
6	Грошовий ринок	15	1	1	13	-
7	Гроші у світовій економіці	15	-	1	14	-
8	Кредитна система України	16	1	1	14	-
	Разом за змістовим модулем 2	60	3	3	54	-
	Всього	120	6	6	108	-

5. Темі практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Сутність фінансів та їх роль у суспільстві.	2	-
2.	Фінансова система	2	1
3.	Бюджетна система і бюджетний устрій	4	1
4.	Фінансовий ринок та його структура	2	1
5.	Сучасні гроші: суть, функції та роль в економіці	2	-
6.	Грошовий ринок	4	1
7.	Гроші у світовій економіці	2	1
8.	Кредитна система України	2	1
	Разом	20	6

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів **денної форми**

навчання :

21 година – підготовка до аудиторних занять;

24 години – підготовка до контрольних заходів;

33 години – підготовка питань, які не розглядаються під час аудиторних занять.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів **заочної форми** навчання :

6 годин – підготовка до аудиторних занять;

24 години – підготовка до контрольних заходів;

78 годин – підготовка питань, які не розглядаються під час аудиторних занять.

6.1. Завдання для самостійної роботи

№	Тема самостійної роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Напрями фінансової політики	4	9
2.	Перспективи розвитку фінансової системи України	4	10
3.	Методи управління державним боргом	4	10
4.	Посередники фінансового ринку	4	10
5.	Теорії грошей.	4	9
6.	Засоби та методи грошово-кредитної політики	4	10
7.	Золоті запаси. Валютні запаси. Розрахункові платіжні одиниці. Кріптовалюта	4	10
8.	Закон «Про Національний банк України» та Закон «Про банки і банківську діяльність»	5	10
	Разом	33	78

Звіт про самостійну роботу складається на папері формату А-4. Оформлення — згідно стандартних вимог до друкованих текстів. Усі звіти можуть бути зброшурованими в один.

7. Методи навчання

Під час лекційного курсу застосовується слайдова презентація (у програмі «Microsoft Power Point»), роздатковий матеріал, ілюстраційні матеріали та схеми.

На практичних заняттях:

- використовується роздатковий матеріал (наочність) для формування у студентів системного мислення, розвитку пам'яті;
- проводиться дискусійне обговорення проблемних питань;
- задаються провокаційні питання;
- розв'язання задач та кейсів, ситуаційних завдань.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у комп'ютерній тестовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання двох рівнів та практичні задачі (із варіантами відповідей).

Контроль самостійної роботи проводиться на основі перевірки виконаних завдань, есе, тестів.

Підсумковий контроль знань відбувається на іспиті у тестовій формі. Тести включають :

- 40 питань 1 рівня (загальна кількість балів 20);
- 10 питань 2 рівня (загальна кількість балів 10);
- 1 практична задача (загальна кількість балів 10).

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Розрахункові завдання, задачі, лабораторні роботи (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

- 0 % – завдання не виконано;
- 40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;
- 60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;
- 80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень⁹.

Розподіл балів, що присвоюються студентам

Поточне тестування								Підсумковий іспит	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				40	100
30				30					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
7	8	8	7	7	7	8	8		

T1, T2... T11 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання :

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90–100	відмінно
82–89	добре
74–81	
64–73	задовільно
60–63	

35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення дисципліни

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» включає:

1. 06-03-242 Конспект лекцій з дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальностями : 071 «Облік і оподаткування», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 051 «Економіка», 292 «Міжнародні економічні відносини», 281 «Публічне управління та адміністрування»/ Мельник Л.В., Рівне: НУВГП, 2019. 44 с.

2. 06-03-243 Методичні вказівки до самостійної підготовки та проведення практичних занять з дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальностями : 071 «Облік і оподаткування», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 051 «Економіка», 292 «Міжнародні економічні відносини», 281 «Публічне управління та адміністрування» / Мельник Л.В., Рівне: НУВГП, 2019. 36 с.

3. Опорний конспект лекцій на електронному носії.

4. Слайдова презентація курсу «Фінанси, гроші та кредит» (лекційні та практичні заняття) в програмі «Microsoft Power Point».

11. Рекомендована література

11.1. Базова

1. Коваленко Д.І., Венгер В.В. Фінанси, гроші та кредит : теорія та практика: навч. пос. / Д.І. Коваленко Київ: Центр учбової літератури, 2013. 578 с.
2. Фінанси : підручник / [І. О. Лютий та ін.] ; за ред. І. О. Лютого ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : Ліра-К, 2017. 727 с.
3. Мельник Л.М., Мельник Л.В. Гроші і кредит: навчальний посібник./ Л.М. Мельник, Л.В. Мельник Рівне: НУВГП, 2008.102 с. .

4. Шило Ж.С. Фінанси. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення : Кредитно-модульна система орган. навч. процесу. Рівне : НУВГП, 2010. 122с

11.2.Допоміжна

1. Бюджетний кодекс України № 2456-VI Кодекс від 08.07.2010 : / Верховна Рада України. – URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17>
2. Гроші та кредит : підручник / за наук. ред. М. І. Савлука. 6-те вид., перероб. і доп. Київ: КНЕУ, 2011. 589с.
3. Мельник Л.М, Дума В.Л. Формування бюджетного потенціалу місцевих фінансів: монографія. Київ: Кондор, 2019. 216 с.
4. Мельник Л.В. Ресурсний потенціал іпотечного кредитування в аграрній сфері: теорія, методологія, практика: монографія. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2019. 302с
5. Мельничук Л. Ю. Ротарь О. М. ; Фінанси : навч. посіб. / М-во освіти і науки України, Одес. торг.-екон. ін-т Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. 2-ге вид., перероб. і допов. Одеса : Астропринт, 2017. 454 с
6. Теорія публічних фінансів : навч. посіб. : [для студентів екон. спец. закл. вищої освіти, аспірантів, викладачів, а також учнів серед. освіт. закл. екон. спрямування] / А. С. Абрамова [та ін.]. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018. 320 с.
7. Щетинін А.І. Гроші та кредит: підручник. 2-ге вид., перероб. та доп. / А.І. Щетинін Київ : ЦНЛ, 2006. 432с.
8. Юрій Е. О., Ковальчук Н. О. Корпоративні фінанси : навч. посіб. : [для викладачів та студентів ВНЗ екон. профілю, фахівців фін. сфери]. Чернівці : Рута, 2019. 439 с.

12. Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/> .
2. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua>.
3. Періодичні видання Національного банку України // Національний банк України URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=15727773&cat_id=36450

4. Офіційний портал Державна фіскальна служба України. Податки, збори, платежі. / URL: <http://sfs.gov.ua/podatki-ta-zbori/>
5. Звіт про використання бюджетних коштів // Урядовий портал URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/byudzheth>
6. Державний бюджет // Міністерство фінансів України URL: <https://www.minfin.gov.ua/news/borg>
7. Економічна статистика // Державна служба статистики України [URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/http://www.ukrstat.gov.ua/>]
8. Законодавство України / Верховна рада України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>
9. United Nations Economic And Social Council URL: <https://www.un.org/ecosoc/en>